

Fosen Naturvernforening
Ytre Ringvei 32
7100 RISSA

Deres ref:
Vår ref: 2014/22596
Dato: 30.01.2014
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

FASTHOLDING AV VEDTAK – MARINE HARVEST NORWAY AS – LOKALITET 10381 RØDBERG

Mattilsynet viser til mottatt klage på vedtak i sak 2012/85591.

I klagesaker kommer saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring til anvendelse. Vi har vurdert at vilkårene for å ta klagen til behandling er oppfylt.

Sakens bakgrunn:

- Mattilsynet mottok søknad om tillatelse til å produsere stamfisk og settefisk av berggylt og rognkjeks på lokalitet Rødberg i Rissa kommune den 27.06.2013.
- Søknaden ble ferdig sendt fra Mattilsynet den 17.07.2013.
- Fosen Naturvernforening påklaget vedtaket den 07.11.2013. Mattilsynet DK Hitra og Frøya mottok klagen den 21.01.2013.

Klagen gjelder følgende vedtak i Mattilsynet

Vedtak om tillatelse

Marine Harvest Norway AS gis tillatelse til etablering av landbasert akvakulturanlegg for settefisk og stamfisk av berggylt og rognkjeks på lokalitet Rødberg. Tillatelsen gjelder 150 tonn rensefisk pr år.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Virksomheten må legge frem plan for driften for Mattilsynet, Distriktskontoret for Innherred og Fosen i god tid før oppstart av anlegget.

2. Det skal foretas systematiske registreringer av helsetilstand og overlevelse for hver fiskegruppe fra rogninnlegg til utsett i sjø, jfr. bestemmelsene om biologisk forsvarlig drift i § 5 i driftsforskriften.

3. Dokumentasjon av gjennomføring av punkt 2 må finnes i anleggets IK-akvasystem og kunne legges fram ved inspeksjon fra Mattilsynet.

Mattilsynet
Distriktskontoret Hitra og Frøya

Saksbehandler: Gerd Romstad
Tlf: 22 40 00 00
Besøksadresse: Bergebygget, Fillan, Hitra
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse: Postboks 383
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

www.mattilsynet.no

Vi har observert:

Mattilsynet har mottatt søknad fra Marine Harvest Norway AS om tillatelse til å produsere stamfisk og settefisk av berggylt og rognkjeks på lokalitet Rødberg i Rissa kommune. Søknaden omfatter en produksjon av 150 tonn rensefisk pr. år. Lokaliteten Rødberg med lokalitetsnummer 10381 er tidligere benyttet i produksjon av torskeyngel. Søknaden omfatter ikke videre produksjon av torsk.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Kunnskapen om rensefiskens livssyklus og levemåte er ikke kjent fullt ut. Driftstekniske tiltak for å sikre rensefisken best mulig velferd er lite utprøvd og for en stor del ukjent. Regelverk rundt produksjon og bruk av rensefisk er ikke etablert, og oppdrettselskapene må sørge for at tilstrekkelig kompetanse er til stede før storskala produksjon av rensefisk begynner. Per dags dato er det ikke gjort risikovurderinger basert på eksisterende kunnskap om smitteoverføring mellom rensefisk og andre aktuelle oppdrettsarter.

Geografisk plassering i forhold til akvakulturrelatert virksomhet

Omsøkte lokalitet ligger i Stadsbygd Rissa kommune. Det er ingen andre akvakulturrelaterte virksomheter innenfor en radius på 5 km, men den ligger i Trondheimsfjorden som er en nasjonal laksefjord. Leppefisk er omfattet av forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder. Dette er et landanlegg, og ligger mer enn 5 km unna nærmeste nasjonale laksefjord. Rensefiskproduksjon omfattes av §§ 8 og 14 i forskrift om beskyttelse av laksestammer, som regulerer avløp fra slike anlegg, samt krav til helsekontroller. Mattilsynet vil ikke stille ytterligere krav til avløp, da dette anlegget er lokalisert i en avstand som er mer enn 5 km fra nasjonalt laksevassdrag. I henhold til § 14 i forskrift om beskyttelse av laksestammer jf § 50 i akvakulturdriftsforskriften skal akvakulturanlegg med stamfisk og settefisk ha minst 12 rutinemessige helsekontroller per år. Disse skal fordeles slik at det er maksimum 8 uker mellom hver helsekontroll.

Elva Prestelva munner ut ca 1,5 km øst for anlegget på Rødberg på Stadsbygd. Elva er lakseførende i 6 km. Det er ikke noe organisert fiske i Prestelva og det foreligger ingen fangststatistikk. Ut fra dette har Mattilsynet ingen innvendinger mot utvidelsen ut fra plasseringshensyn og mulig smitte til andre akvakulturdyr.

Avløp

Søknaden opplyser at avløpet skal plasseres på 10 m dybde i sjø. Det vil bli installert renseanlegg, og det vil bli brukt filter med lysåpning som ivaretar de krav som settes i utslippstillatelsen. Ved MOM-B undersøkelsene ble det tatt totalt 19 grabbskudd på 10 stasjoner. Siste drift ved denne lokaliteten ble avsluttet i februar 2012. Miljøundersøkelsene viser at det er god strøm i hele vannsøylen som gir hurtig utrensing av organisk avfall i resipienten. Totalt får lokaliteten tilstand 1.

Smittemessig atskilte enheter

Mattilsynet forutsetter at rensefisken som tas inn i anlegget ikke kommer fra gjenfanget rensefisk i oppdrettsanlegg, ikke er fanget i områder som er pålagt restriksjoner på grunn av smittsomme sykdommer eller er utsatt for smittsomme sykdommer ved transporten inn til anlegget. Ved å redusere faren for smittespredning mellom ulike enheter reduseres omfanget av eventuell smittespredning til mottakeranlegg, samtidig som konsekvensene av eventuelle saneringstiltak på settefiskanlegget reduseres. Mattilsynet vil understreke at oppholdet mellom generasjoner fortsatt er et viktig smitteforebyggende tiltak. Årlig opphold med vask og desinfeksjon i generasjonsskiftet vil derfor bli satt som et minimumskrav fra Mattilsynet, jf. også bestemmelsene om biologisk forsvarlig drift i § 5, og smittehygiene i § 11 i driftsforskriften.

Beredskapsplan

Beredskapsplanen for anlegget må oppdateres etter hvert som en får ny kunnskap om velferd og sykdomsrisiko for den nye arten. Mattilsynet ser det som vesentlig at dette behandles i fareanalyse, handlingsplan og synliggjøres i en beredskapsplan. Beredskapsplanen for anlegget er

noe mangelfull, noe Mattilsynet vil komme tilbake til ved senere tilsyn/revisjoner under drift av anlegget.

Fiskevelferd og fiskehelse

Driftsforskriften har mange bestemmelser om vannparametre, helsekontroll og varsling, håndtering av fisken, og om vaksinerings osv. Systematiske registreringer av helsetilstand for hver fiskegruppe fra rogninnlegg til utsett i sjø, vil gi et godt grunnlag for Mattilsynet ved inspeksjon for å vurdere om driften er helsemessig og fiskevelferdsmessig forsvarlig. Mattilsynet vil på denne bakgrunn sette som vilkår at slike oversikter føres og kan legges fram for Mattilsynet ved inspeksjon.

Vanninntak

Det skal kun benyttes sjøvann i produksjonen. Sjøvann tas inn fra Trondheimsfjorden. Inntaksvannet blir pumpet opp fra 70 meters dyp. Det blir oppgitt at det skal renses med UV behandling.

Vannkvalitet

Gjennomstrømningsanlegg må levere vann som tilfredsstiller velferdskravene i akvakulturdriftsforskriften. God kvalitet på vann er bl.a betinget av driftspersonell med nødvendig kunnskap og tilgang på analyseutstyr. Mattilsynet forutsetter at CO₂-nivået i tillegg til O₂-nivået blir systematisk registrert og at vannkvaliteten holdes i tråd med gjeldende krav. Mattilsynet viser til akvakulturdriftsforskriften § 24, som pålegger virksomheten å ha et reservesystem som ved svikt kan sikre fiskens grunnleggende behov med hensyn til oksygen og metabolitter.

Miljømessig forsvarlig

Søknaden er vurdert i forhold til mulige effekter på det biologiske mangfoldet, forurensning av det ytre miljø og økologiske effekter. De miljømessige forhold er vurdert ut fra tilgjengelig kunnskap og registreringer i området. Det er ikke kjent at området inneholder noen nasjonale eller regionale viktige miljøverdier som kommer i konflikt med etableringen av lokaliteten. Vi finner ikke grunnlag for å avslå søknaden ut fra hensynet til det biologiske mangfoldet, økologiske effekter eller naturmiljøet for øvrig. Søknaden er også vurdert etter lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold. Vi finner ikke grunnlag for å avslå søknaden ut fra føre-var-prinsippet jfr. naturmangfoldloven § 9.

Vedtak uten forhåndsvarsel er benyttet da søker er kjent med saken, jf. forvaltningsloven § 16. Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 jf. § 10.

Klagers anførsler

Klagen er begrunnet i flere punkter, hvorav dyrevelferd og smitte til lokale stammer av rensefisk og annen fisk faller inn under Mattilsynets regelverk:

Vår vurdering

Søknad om utvidelse av produksjon skal vurderes etter forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv. For at godkjenning skal kunne gis må den omsøkte utvidelsen ikke innebære uakseptabel risiko for spredning av smitte til andre oppdrettsanlegg eller til villfisk. I vurdering av smittefaren skal det blant annet legges vekt på avstand til vassdrag. Det skal også legges vekt på hvilken art som skal produseres, driftsform og produksjonsomfang. Mattilsynet vil kunne gi avslag i enkeltsaker dersom særlige hensyn skulle tilsi dette (med tanke på fiskehelse og fiskevelferd). I dette tilfellet ser vi ikke at særlige fiskehelse – eller fiskevelferdshensyn skulle kunne gi avslag. Godkjenning ble gitt etter en grundig vurdering av forholdene.

Etterspørselen etter ikke-medikamentelle metoder øker, for å få ned bruken av ulike lusemidler i oppdrettsnæringen. Ut i fra miljøhensyn og mattrygghet ser Mattilsynet derfor positivt på bruk av rensefisk i lusebekjempelsen.

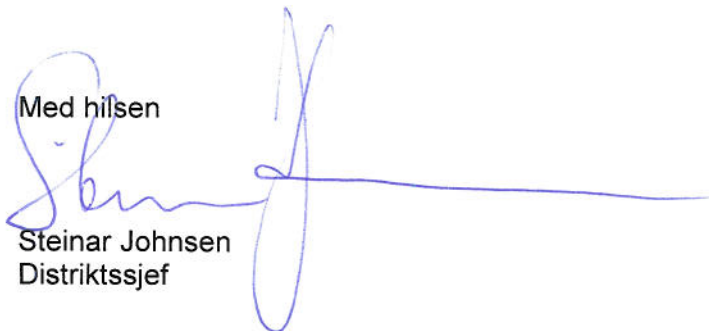
Søknaden er videre vurdert ut fra gjeldende regelverk med hensyn til dyrevelferd.

Dyrevelferdsloven med tilhørende forskrifter åpner for hold av dyr i fangenskap, og det er åpenbart at alle dyr i fangenskap mister noen av sine friheter. Imidlertid skal dyr ivaretas på best mulig måte, og gjeldende lovverk skal følges. Det er også klart at dyr i fangenskap på noen områder kan ha bedre vilkår enn sine ville artsfrender, i og med at de eksempelvis skal være beskyttet mot rovdyr og mot sult/tørst. Klager peker på stor dødelighet i oppdrettsnæringen. Mattilsynet er enige i at det er en stor utfordring med høy dødelighet både på rensefisk og laksefisk i oppdrettsnæringen, og dette er et område med stor fokus også fra Mattilsynets side. Mattilsynet har iverksatt flere prosjekt, blant annet Prosjekt Overlevelse Fisk og Settefiskprosjekt 2013. Hensikten er å minimalisere dødelighet og høyne kunnskapsnivået.

Mattilsynet ser ikke at det har kommet inn nye momenter eller vurderinger som fører til at vi omgjør vårt vedtak. Etter en helhetsvurdering av fordelene og ulempene ved tillatelsen til lokaliteten kommer vi til at vi opprettholder vedtaket om å gi tillatelse.

Med henvisning til forvaltningsloven § 33 fastholder vi vedtaket og oversender klagen for endelig avgjørelse til Mattilsynet, Regionkontoret Trøndelag og Møre og Romsdal, som er klageinstans.

Med hilsen

Steinar Johnsen
Distriktssjef

Gerd Romstad
Førsteinspektør

Kopi til:
Regionkontoret Trøndelag, Møre og Romsdal
Sør Trøndelag Fylkeskommune
Fylkesmannen i Sør Trøndelag